

RAHMÂN'IN MİSAFİRLERİ*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ... Emmâ ba'd:

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Evvelâ, her zaman, her yerde ve her hal üzere Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne hamd ederim. Hamd ü senâlar olsun... Çünkü:¹

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.726, no:5033; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.578, no:3599; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.92, no:251 ve c.II, s.1250, no:3804, 3833; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.50, no:29393; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.91, no:4376 ve c.VII, s.27, no:9334; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.157; Abdi ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.415, no:1419; İbn-i Adiy, *Kâmil fî'd-Duafâ*, c.VI, s.335; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II,s.734, no:5058; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.81, no:2738; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.117, no:5983; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.349, no:5538; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.295, no:7691; Taberânî, *Mu'cemü'lEvsat*, c.VI, s.29, no:5698; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.131, no:5758; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.24, no:9327; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.402, no:7694 ve c.VI, s.199, no:10634; Heysemî, *Müsnedü'l-Hâris*, c.II, s.797, no:807; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.186, no:323; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.VI, s.553, no:1380; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VIII, s.28, no:4077; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.83, no:2741; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.419, no:23603 ve s.422, no:23635; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.368, no:2659; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.295, no:7692; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.81, no:591; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV,

الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ

(*El-hamdü li'llâhi alâ külli hâl*) “Her hâl ü kârda Kâdir-i mutlak, Mâlikü'l-mülk, Rabbü'l-âlemîn o olduğu için, hamd onadır.”

Ama bizim ayrıca, Rabbimize ne kadar hamd ü senâ ile beraber şükreylesek, şükr ü senâ eylesek, ne kadar şükretsek azdır. Çünkü

s.161, no:4009; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.27, no:9336; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.61, no:10041; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.163; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.113, no:678; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'dDuafâ*, c.VI, s.187; Ebû Eyyûb el-Ensârî RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.1250, no:3803; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.677, no:1840; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.375, no:6663 ve c.VII, s.109, no:6999; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.91, no:4375; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.VIII, s.360; Hz. Aişe RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.120, no:973 ve s.122, no:995; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.296, no:7693 ve s.459, no:8273; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.166, no:533; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.61, no:10040; Dâra Kutnî, *İlel*, c.III, s.276, no:403; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXIV, s.13; Hz. Ali RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.7, no:23904; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.361, no:599; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.297, no:7696; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.167, no:1203; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.58, no:6368, 6369; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.29, no:9343; İbn-i Amr eş-Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.III, s.14, no:1300; Sâlim ibn-i Ubeyd RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.292, no:3441; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.442, no:1664; Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.301, no:1009; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.131, no:1151; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.V, s.352, no:1155; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.255; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.445, no:1813; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Allah CC bizi nice bâdirelerden geçirdi, nice vartalardan atlattı, nice sıkıntılardan kurtardı, nice geçilmez surlardan aşırđı... Uzak diyarlardan, denizlerin üstünden uçurdu. Karlı dağların tepesinden geçirdi. Habîb-i Edîbinin şehrine getirdi, kondurdu bizi... Kerâmet bu! Allah'ın büyük ikrâmı bu... Eskiden bir insan böyle bir şey yaptığı zaman, dillere destan olurdu. Büyük kerâmet...

Herkese, hepimize Allah-u Teâlâ Hazretleri nasib eyledi de böyle, şu kâinâtı yaratan âlemlerin Rabbinin elçisinin ve habîbinin şehrine, yanı başına, dizi dibine bizi getirdi. En sevdiği kul, peygamberlerin serveri ve mahlûkatın eşrefi ve kâinâtın sebab-i hilkatî olan bir mübârek zâtın dizinin dibine, kabrinin yanına, şehrinin içine, Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi nasîb eyledi, getirdi.

a. Allah'ın Rahmetini Umuyoruz

İbrâhim ibn-i Edhem Hazretleri diyor ki:

إِلٰهِي عَبْدُكَ الْعَاسِي أَتَاكَ

مُقِرًّا بِالذَّنْبِ فَقَدْ دَعَاكَ

(İlâhî, abdûke'l-âsî etâkâ) “Yâ Rabbi, şu âsî kulun kalktı, işte senin huzuruna geldi. (Mukırran bi'z-zenbi fekad deâkâ) Evet, hatasını biliyor, suçlu, günahlı... Onun için boynu bükük, mahcup ama, sana duâ eder bir vaziyette geldi yâ Rabbî!” diyor.

“Evet, kusurlu kulum, günahlı kulum, huzuruna geldim.” diyor. Hatasını da biliyor. Aczini, hatasını, kusurunu da mu’terif... Suçlu olduğunu da biliyor. Gözü yerde, boynu bükük... Gözü yaşlı...

Bir yerinde de diyor ki:

فَإِنْ تَغْفِرْ فَأَنْتَ أَهْلٌ لِّذَاكَ وَإِنْ تَطْرُضْ وَمَنْ
يَرْحَمُ سِوَاكَ

(*Fein tağfir, feente ehli lizâkâ*) “Eğer affedersen, sen Gaffârü’zzünûb’sün, affedicisin yâ Rabbî; affedersin. (*Ve in tatrud, ve men yerham sivâkâ*) Yâ Rabbî, kapından kovarsan, ben nereye gideyim? Artık bana kim merhamet eder yâ Rabbî?” Yâni, bu ne demek? “Yâ Rabbî, gitmem başka kapıya... Başka gidecek yerim yok ki yâ Rabbî!. Ne kadar suçlu olsam, ne kadar günahkâr olsam, başka bir kapı yok ki! Yapışırım buraya yâ Rabbî, gitmem! Affedinceye kadar bu kapıda dururum, kapıyı bırakmam, eşikten ayrılmam; sana yalvarmaya devam ederim.” Muhterem kardeşlerim! Allah, kendisine dua edilmesini seviyor ve dua etmeyene gazab ediyor:²

مَنْ لَمْ يَدْعُ اللَّهَ غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ

(حم. ش. عن أبي هريرة)

² İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.278, no:3817; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.2, s.443, no:9717; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.6, s.22, no:29169; Begavî, *Şerhü’sSünneh*, c.II, s.394; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.VII, s.295; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.II, s.68, no:3160; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.XXI, s.404, no:23844.

(Men lem yed'ullàhe, gadıba'llàhu aleyhi)
“Kim Allah’a dua etmezse, Allah ona gazab eder.” Allah dua eden kulunu sever. Yâni, suçlu olmak mühim değil, günahkâr olmak mühim değil, kabahatli olmak mühim değil... Mâzîsinin karanlık olması mühim değil... Affediyor Allah!

إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا

(الزمر: ٥٣)

(Inna'llàhe yağfiru'z-zünûbe cemîâ) “Allah günahların hepsini birden, toptan affedebiliyor, affeder.” (Zümer, 39/53)

Bir de buyurmuş ki:

لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ

(الزمر: ٥٣)

(Lâ taknetû min rahmeti'llâh) “Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin!” (Zümer, 39 /53)

Ümit kesmeyi de yasaklamış. “Benim ümidim yok, beni Allah affetmez! Çünkü benim suçum çok... Benim hiç ümidim kalmadı artık... Benim Allah’ın rahmetine ermeye ümidim yok!” demek haram, yasak, memnû... Yok öyle şey... Çünkü Allah-u Teâlâ Hazretleri, Kur’ân-ı Kerîm’inde (Lâ taknetû min rahmeti'llâh) “Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin!” diyerek bunu yasaklamış.

Şimdi Allah nasib ederse, o Beytullah’a da gideceğiz. Ben şöyle başımı kaldırıp da oradaki

ayetleri okuyarak tavaf ederken, tutamam kendimi... Kalbim katı ama gözlerimin yaşına dayanamam. Çünkü orada, o Kâbe'nin Hacerü'l-Esved'inin oradan, altın kapısının önünden dönüp de, —oradaki yazılar çok karışık; işte o örtüyü yaptıran hükümdarın ismi ve sâiresi var— şöyle Altınoluk tarafına döndünüz mü, orada yazıyor ki:

نَبِيُّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

(الحجر: ٤٩)

(*Nebbi' ibâdî, ennî ene'l-gafûru'r-rahîm*) “Ey Rasûlüm, kullarıma haber ver ki, Gafûr ve Rahîm olan benim! Çok affeden, çok mağfiret eden, çok merhametli olan benim! Kullarıma bunu bildir!” (Hicr, 15/49)

Orada dayanamıyorum yâni...

“—Yâ Rabbî! Senin ayetini yazmışlar buraya, bu Kâbe'nin örtüsüne ki, ne büyük müjde... Sen Gafûr ve Rahîm olduğunu,

senin Beytini tavaf edenlerin gözünün önüne böylece yazdırmışsın! Müjdeliyorsun ki, affedicisin, mağfiret edicisin!”

b. İbrâhim AS'ın Daveti

Muhterem kardeşlerim! Birçok insana nasib olmuyor buraya gelmek... Ne bakımdan nasîb olmuyor? Kimisi, buraların gelinecek kıymetli bir yer olduğunu idrak etmekten gâfil olduğu için gelmiyor buralara...

“—Allah’ın Arab’ının yanına mı gidilir? Amaaan, çöllere mi gideceğim? Amaaan, ne Arab’ın yüzü, ne Şam’ın şekeri! Eksik olsun, bilmem ne...” filân.

Laflar böyle... Boğaz’da, Emirgân’da gezecek, Tarabya’da eğlenecek... Çamlıca’da içecek... vs. O burayı sevmiyor, buranın güzelliğini anlamıyor. Tamam... Allah anlattırmazsa, kimse anlayamaz! Allah çağırmasa, kimse gelemes! Yırıtsa ortalığı, yeri göğü yıksa, Allah nasib etmeyince de gelinmez.

Şimdi, muhterem kardeşlerim, sizin her birinizin bir adı var, bir kartviziti var... Bir yerdesiniz, hatırlı bir insansınız, itibarlı bir kimsesiniz. Burada en büyük sıfatınız ne biliyor musunuz? Söyle size bir kartvizit verseler burada, sıfatınız ne biliyor musunuz? Siz, *Duyûfu’r-Rahmân*’sınız, Rahmân’ın Misâfirleri’siniz.

مَرْحَبًا بِضُيُوفِ الرَّحْمَنِ

(*Merhaben bi-duyûfi’r-rahmân!*) “Ey Rahmân’ın misafirleri, merhabâ! Hoş geldiniz!” diye yazmışlar yollarda...

Bugün bir mübârek zâtın ziyâretine gittik burada... Yaşlı, 87 yaşında adam... Mübârek nur olmuş artık... Burada böyle, Peygamber Efendimiz’in şehrinde senelerce kalmış... Sofra çok çeşitliydi. Dedim ki:

“—Dilenciye bir kap yemek verirler, küflü ekmek verirler, ‘Kapının önünde ye bunu!’ derler. Bir kap yemek karnını doyurur yeter. Biz fakiriz,

dervişiz. Siz bize çok yemek çıkarttınız!” dedim.

O da dedi ki:

“—Siz *Duyûfu’r-Rahmân’sınız*, biz de hâdimleriniziz, hademeyiz!” dedi.

Rahmân’sınız, yâni Rahmân’ın misafirlerisiniz. Allah size dâvet çıkarmış, nasib etmiş.

Din kitaplarımız rivayet eder ve Kur’an-ı Kerim’de ayet-i kerime var ki, Allah-u Teâlâ İbrâhim AS’a:

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ
ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ
(الحج: ٢٧)

(*Ve ezzin fi’n-nâsi bi’l-hacci ye’tûke ricâlen ve alâ külli dâmirin ye’tîne min külli feccin amîk.*)
[İnsanlar arasında haccı ilân et ki, gerek yaya olarak, gerekse nice uzak yoldan gelen yorgun argın develer üzerinde sana gelsinler!] (Hac, 22/27) buyurmuş.

“—Ey İbrâhim! İnsanlar arasında elini kulağına koy seslen! Bu mübârek beyti ziyaret etmelerini onlara bildirmek için, onları buraya dâvet etmek için sen seslen!”

İbrâhim AS demiş ki:

“—Yâ Rabbi, benim sesim nereye kadar gider ki? Ben nasıl duyuracağım bu insanlara? Burası ekin bitmez bir vadi...”

رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ
عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ

(ابراهيم: ٣٧)

(*Rabbenâ innî eskentü min zürriyetî bi-vâdin gayri zî zer'in*) [Ey Rabbimiz! Ben, neslimden bir kısmını senin Beyt-i Harem'inin

(Kâbe'nin) yanında, ziraat yapılmayan bir vâdiye yerleştirdim.](İbrâhim, 14/37) Ekinsiz bir vâdiye, taşlık bir vâdiye bu İsmâil AS'ı, Hâcer Valide'yi bırakmış. İnsan yok...

“—Burada ben insanlara nasıl duyuracağım?” deyince, Allah-u Teâlâ Hazretleri:

“—Yâ İbrâhim, sen seslen bakalım! Seslenmek senden, duyurmak benden...” buyurmuş.

c. Mescid-i Nebevî'nin Kıymeti

Şimdi biz, nasib olmuş, kalkmışız gelmişiz. Bilmeniz ki, sizin buraya gelmeniz için, bu bizim İskender Paşa Turizm firmasının yetkilileri öldüler hepsi... Cenâze namazlarını kaç defa kıldık. Ondan sonra dirildiler, ayağa kalktılar, buraya geldiler. Bunların hepsi birkaç defa öldüler öldüler, dirildiler. Bunlar Azerbaycan'a gittiler... Bunlar Almanya'ya gittiler... Bunlar başka yerlere gittiler. Maksat neydi? Sizleri Türkiye'de bırakmamak... “Mâdem söz verilmiş, bunları getirelim!” diye... Öldüler öldüler, dirildiler ama Allah nasib etti. Demek ki nasibiniz varmış, buraya geldiniz; Peygamber Efendimiz'in şehrine... Şimdi burada,

Peygamber Efendimiz'in şehrinin mescidinin duvarına, dedelerimiz Peygamber Efendimiz'in bir hadis-i şerifini yazmışlar. Buyuruyorlar ki:³

³ Buhârî, *Sahîh*, c.1, s.398, no:1133; Müslim, *Sahîh*, c.2, s.1012, no:1394; Tirmizî, *Sünen*, c.2, s.147, no:325; Neseî, *Sünen*, c.5, s.213, no:2898; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.1, s.450, no:1404; İmam Mâlik (Rivâyet-i Yahya), *Muvatta'*, c.1, s.196, no:462; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.256, no:7475; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IV, s.505, no:1625; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.2, s.164, no:1588; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.11, s.27, no:6165; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.484, no:4139; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.246, no:10056; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.390, no:3882; Dârimî, *Sünen*, c.1, s.388, no:1420; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.5, s.123, no:9142; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.343; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.456, no:530; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.433, no:2950; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.371, no:7622; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.419, no:940; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.119, no:2883; Ebû Hüreyre RA'dan.

Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.5, s.12, no:9138; Katâde RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.5, no:16162; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.4, s.499, no:1620; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.195, no:1367; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.485, no:4142; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.246, no:10058; Bezzâr, *Müsned*, c.6, s.156, no:2196; Heysemî, *Müsnedü'l-Hâris*, c.I, s.470, no:398; Abdullah ibn-i Zübeyr RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.VII, s.156, no:2473; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.322, no:1395; Neseî, *Sünen*, c.IX, s.331, no:2848; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.29, no:4838; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.163, no:5787; Tayâlisî, *Müsned*, c.1, s.251, no:1826; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.388, no:1419; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.246, no:10057; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.390, no:3880; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.227, no:5510; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.IX, s.331, no:2849; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.334, no:26878; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.23, s.424, no:1028; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.13, s.24, no:7113; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.5, s.121, no:9135; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.390, no:3881; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.IV, s.228, no:2037-31; Meymûne RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VIII, s.146, no:4691; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.2, s.147, no:7516; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*,

صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيَمَا

سِوَاهُ

(خ.م. عن أبي هريرة)

RE. 309/12 (*Salâtün fî mescidî hâzâ*) “Şu gördüğünüz benim mescidimde kılınan bir namaz, (*hayrun elfe salâtin fî mâ sivâhü*) başka yerde kılınan bin namazdan daha hayırlıdır.”

“—Ama hocam, Peygamber Efendimiz’in kurduğu mescid buraları mı?” Haaa, Efendimiz onu da söylemiş:⁴

c.II, s.83, no:550; Hz. Aişe RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.IV, s.177, no:3908; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.288, no:6461; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.80, no:16777; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.II, s.132, no:1558; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.XIII, s.335, no:7412; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.128, no:950; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.9, no:3434; Cübeyr ibn-i Mut’im RA’dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.323, no:1396; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.343, no:14735; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.III, s.486, no:4147; Tahâvî, *Şerhu Maânî*, c.III, s.127, no:4437; Câbir ibn-i Abdullah RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.184, no:1605; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.II, s.112, no:774; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.216, no:1225; Tahâvî, *Şerhu Maânî*, c.III, s.126, no:4420; Sa’d ibn-i Ebî Vakkas RA’dan.

Heysemî, *Müsnedü’l-Hâris*, c.I, s.469, no:397; Hz. Ali RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XII, s.235, no: 34819-34822 ve s.257, no:34934; *Keşfü’l-Hafâ*, c.II, s.27, no:1605; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XIV, s.3, no:13642-13647.

⁴ Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.III, s.378, no:5152; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XII, s.237, no:34832, 34931; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XVIII, s.111, no:18995.

لَوْ بُنِيَ مَسْجِدِي هَذَا إِلَى صَنْعَاءَ كَانَ مِنْ مَسْجِدِي

(الديلمى عن أبى هريرة)

(*Lev büniye mescidî hâzâ ilâ san'âe, kâne min mescidî*) “Bu mescidin duvarları San'a'ya (Yemen'e) kadar genişletilse, yine benim mescidimdir.” buyurmuş. Onda şek şüphe yok! İster Suud yapsın, ister Osmanlı yapsın... İster şu veya bu yapsın.

Bugün gittiğimiz zat diyor ki, hani ayet-i kerime inmişti ya, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ

(آل عمران: ٩٢)

(*Len tenâlü'l-birre hattâ tünfikù mimmâ tuhibbûn*) “Sevdiğiniz malları, paracıkları; o biriktirdiğiniz altınları, gümüşleri, elmasları, zînetleri Allah yolunda infak etmedikçe müttakî kul, birr ü takvâ sahibi kul sıfatına sahip olamayacaksınız. Kesenin ağzını açmadıkça, cömert olmadıkça Allah'ın sevgili bir kulu olamayacaksınız.” (Âl-i İmran, 3/92) Yâni, cömert olmak lâzım... Yâni, hayırsever olmak lâzım...

Canı gibi sevdiği, göz bebeği malı vermek zor... “Mal canın yongası...” derler. Canın yongası ne demek, bir parçası demek... Yonga, parça demek... Yâni insanın malından biraz alacak olsan, canından can kopartmış gibi olur. Çimdiklesen, insanın eti kopmaz, sadece acır, sıkışır. Malından bir parça koparıp aldın mı,

canından bir parça almış gibi olursun. Zor... Ama Allah rızası için verirse, o zaman Allah'ın sevgili kulu oluyor.

Bunun üzerine, Ebû Talhâ RA gelmiş, demiş ki:

“—Yâ Rasûlallah, ben bu ayeti duydum ya; şu içinde hurma ağaçlarının olduğu, cıvıl cıvıl kuşların öttüğü, kuyusu olan, sevdiğim bir bahçem var... Şu kadar hurma ağacı var içinde... Verdim Allah rızası için... Bu ayetin aşkına, verdim bunu yâ Rasûlallah!” demiş.

Ebû Talhâ Hazretleri'nin bostanı bu... Şimdi mescidin içinde... Şu mescidin direklerinin arasında, arka taraflarda bir yerde... Kadınlar kısmında kalıyor galibâ... Yâni, ölçüsünü de tam ölçemiyoruz; çünkü çok büyüdü mescid, el-hamdü lillâh...

Bir de üst katı var, belki bilmiyorsunuz. Yan taraflarda çıkmak için yürüyen merdivenler var... Üst kata bir çıkın, bayılırsınız. Mutlaka bayılırsınız orada... Yukarıda yıldızlar... Püfür püfür rüzgâr esiyor. Geceleri, akşam ve yatsıda açıyorlar. Çok güzel!

O zaman mescidden ne kadar uzaktaymış bahçe; şimdi Peygamber Efendimiz'in mescidinin içine katılmış oldu...

Bizim Hocamız cennetmekânla, gelince misâfir kaldığımız evler vardı; şimdi mescidin içi oldu. Büyüdü mescid, el-hamdü lillâh...

d. İlk Haccım

Muhterem kardeşlerim! Buraya insan her zaman gelemes. Belki bu gelen kardeşlerimizden

bazısının ilk ve son gelişi olacak. Herkes her zaman gelemez ki! Ya para bulamaz veya vakit olmayabilir, ya da müsaade de çıkmayabilir. Veyahut da harp darp olur, istese de insan gelemeyebilir.

Ben askere gitmiştim. Askerdeyken maaşlara zam gelmiş; bizim zamsız aldığımız zamanların parasını biriktirmişler. Ben askerden geldim. Üniversiteden dediler ki:

“—Eksik aldığınız maaşların tamamı bu!” dediler.

Allahu a’lem, on dört bin lira mı, on yedi bin lira mı bir para... O zamana kadar, o kadar para görmemiştim ben... Dedim ki:

“—Şimdi ben zengin oldum. Ne yapayım, ne yapayım?” dedim.

Zengin ne yapar? Hacca gider. Tamam... Bir dilekçe yazdım, üniversite rektörlüğüne:

“—Hacca gideceğim için, şu tarihler arasında bana müsaade verilmesini arz ederim.” dedim.

Niye böyle dobra dobra söyledim? Hac o zaman kışa geliyordu. Karda, kışta öksürükten, biz yirmi gün, yirmi beş gün hasta yatıyorduk. Titriyorduk buralarda... O kadar soğuktu o seneler... Şimdi güzel, lâtif havası... Niye böyle dedim? İzin vermezler ya, üniversitede mektep, medrese tahsil devam ediyorken, talebelere ders veriliyorken hocayı gönderirler mi? Göndermezler ama, ben de kurnazlık yapıyorum. Eğer haccedemedim ölürsem, —o sene öldüm meselâ, hac yapamadım, öldüm—

diyeceğim ki:

“—Yâ Rabbi, ben dilekçe vermiştim, onlar müsaade etmemişlerdi.”

Niyetim bu, maksadım bu... Dobra dobra onun için yazdım.

Rektör dekana demiş ki:

“—Yâ söyleyin şu mübareğe, dilekçesini değiştirsin!”

Böyle dobra dobra, hacca gideceğiz denilir mi o devirde? Değiştirdik.

“—Peki, nasıl istiyorsa öyle yazalım!” dedik.

Yazdık işte inceleme, araştırma vs. Biz de Allah'ın rahmetini araştırıyoruz buralarda, onun için dedik. Dilekçeyi değiştirdik, çıktık geldik. Neden? Ya gelirim, ya gelemem! Ya ölürüm, ya kalırım!

Onun için insan, eline fırsat geçti mi gelecek. Tamam, iyi yapmışsınız, gelmişsiniz. Bir daha ya geliriz, ya gelemeyiz. Tekrar tekrar gelmeyi Allah nasîb eylesin, müyesser eylesin... Bu Peygamber Efendimiz'in kabrini ziyaretler nasîb eylesin... Mescidinde namaz kılmayı nasîb etsin...

e. Burada Günah İşlemek Yakışmaz

Muhterem kardeşlerim, burada namaz bin misli... Amma, Kâbe'nin etrafındaki Mescid-i Haram denilen Mekke'deki mescidde, yüz bin misli... Yâni, orada bir namaz kıldın mı, yüz bin namaz kılmış gibi oluyor.

Bir şey var, onu ayrıca söylemek lâzım, bastıra bastıra söylemek lâzım: Sevaplar çok olduğu gibi, günahlar da çok! Burada bir günah işlerse insan, başka yerde işlediği günahı bin misli fazla günah yazılır. Yakışmaz burada günah... Harama bakmak yakışmaz, haramı düşünmek yakışmaz... Kavga yakışmaz, gürültü yakışmaz... Gıybet yakışmaz, dedikodu yakışmaz... Haram lokma yemek yakışmaz. Burada insan cezâsını pattadak bulur.

Avustralya'dan bir arkadaşımız gelmiş. Geldiği gün, otelin yanındaki bakkaldan alışveriş yapmış. Süt almış, ayran almış, ekmek almış, vs. almış; parasını çıkartmış vermiş. Gelmiş; otelde yemiş içmişler. Bir hafta sonra el çantasını aramış, yok... Aramış, yok...

“—Uçakta yanıma almıştım, uçaktan çıkarken dikkat etmişim. Paraları, pasaportu içine koymuştum; banka cüzdanı içindeydi. Buraya kadar geldim. Acaba alışveriş yaptığım bakkalda mıdır?” diye aklına gelmiş.

İbretli bir hadise, olmuş bir hadise muhterem kardeşlerim! Kalkmış, bakkala gitmiş. demiş ki:

“—Ben yedi gün önce buraya geldiğim zaman, alışveriş yapmıştım. Burada çantamı unutmuş olabilir miyim diye hatırıma geldi. Böyle bir şey kalmış mı burada?”

Yâni ya burada, ya Mekke'de oluyor; ikisi de mübârek, Allah'ın sevdiği mukaddes araziler bunlar...

Adam demiş ki:

“—Hayır hayır! Zaten biz bu dükkânı yeni devraldık, bir iki gün oldu. Geçen hafta biz yoktuk!” demiş.

Baktım hocam, geçen hafta alışveriş yaptığım adam... Tanıdım. Yalan söylüyor. Yalan söyleyince içime bir şüphe düştü. Ben şöyle dükkâna göz gezdirmeğe, dükkânın içinde yürümeğe başladım. Ben tezgâhın dışından dükkânın içine doğru yürüyorum, o da tezgâhın arkasından benim yürüdüğüm yöne doğru yürüyor. Tâ içeriye kadar böyle bakına bakına gittim. Tâ dip köşede, o kadar kalabalığın arasında, seccâdelerin, eşyaların altından, çantamın ucunu Allah bana gösterdi.” diyor.

“Balıklama atladım, çantamı almak için... Adam da benim üstüme atladı. Al alta, üst üste kalıp polislik olduk... Dedim ki: Çanta benim, işte böyle olunca böyle oldu...”

Tabii açmışlar. İçindeki eşya bu şahsın, dükkâncı yalan söylüyor. İncelemişler ki, adam o çantayı almış, Riyad’a kadar gitmiş. Riyad’dan Avustralya’daki banka hesabını çekmeye çalışmış. Bilmem kaç bin dolar; kırk mı, elli mi, seksen mi neyse o kadar dolar parayı çekmeye çalışmış. Onlar da çıkmış ortaya... Yakalanmış, hapse tıkılmış.

Buraya ticaret için gelmiş adam... Yemen’den mi, başka bir yerden mi? Suud’lu değil, ticaret için gelmiş. Bakın, Allah burada hainliğe müsaade etmiyor, görün ki nasıl cezalandırıyor. Yakalanmış ve hırsızlık suçundan eli kesilecekmiş.

Onun için, burada sevaplar fazla, sevaplı

yerdir; sevap işlemeye gayret edelim! Günahlar da büyük yazılır; günah işlememeğe çalışalım! Gönlümüzü de pak eyleyelim, temiz tutalım, kötü şeyi düşünmeyelim! Hayır işleyelim, ibâdet edelim! Namazları Mescid-i Nebevî’de kılmağa çalışalım! Çarşı pazarda vakti harcamayalım, zamanımızı değerlendirmeye çalışalım!

Şimdi biz tabii evvelâ Medine’ye geldik. İstanbul’dan uçtuk, Medine’ye indik. Daha evvel hac yapmayanlar, bunun mânâsının hiç farkında değildir, hiç bilmez. Mekke’ye inse ne olurdu, Cidde’ye inseydi ne olurdu? “Şimdi ben Medine’nin havaalanına inmişim, ne olmuş yâni?” der, hiç bilmez.

Ama ben size söyleyeyim ki, Cidde havaalanına böyle hacca yakın zamanlarda indiğimiz zamanlar, on dört saat beklediğimizi bilirim. Bekle Allah’ım bekle... İnsanın sabrı taşar, sigortası atar. Gözü döner, ağzı bozular. Allah korusun, şeytan aldatır insanı...

“—Hay bu Arab’ın bilmem nesi de!” filân diye başlar, çeşitli günahlara girer. On dört saat beklersiniz, şu mühürler vurulacak, şu pasaport elimize verilecek de, şu sevdiğimiz yere gideceğiz diye... Orada bekle, burada bekle; dışarılarda perişan olursunuz.

Burada şimdi biz iki saatte çıktık. A’zâmî iki saatte her işimiz bitti, otobüse atladık geldik. En aşağı beş misli büyük ikrâm Medine’ye gelmek... Herkese nasîb olmuyor. Cidde’ye inenleri buraya göndermiyorlar. Şimdi biz buradan, Peygamber Efendimiz’i ziyaretle işe başladık;

güzel... Lütufla başladık, rahatla başladık.

Şimdi, bu motellerin de kıymetini bilmezsiniz siz! Düşünürsünüz kendi evinizi... Ne kadar geniş olduğunu, her türlü konforun olduğunu düşünürsünüz, beğenmezsiniz ama bunlar saray gibidir. Bunu bu hac mevsiminde dışarıdaki insanlardan anlayabilirsiniz. Kimisi dışarıda yatar... Yiyecek bulamaz, içecek bulamaz, yatacak yer bulamaz... Su bulamaz. Eskiden bulunmazdı. Şimdi sular hiç kesilmiyor, şakır şakır akıyor.

Su kıtlığı vardı eskiden... Bir gusül abdesti alıp, Peygamber Efendimiz'i ziyaret etmek bir meseleydi. Mekke'de apartmanlarda hacılar guslederlerken sular kesilirdi. Kamyon gelecek, depoya su dolduracak...

“—Aman suyu çok harcamayın!” derlerdi. Şimdi su ganî...

Sonra bu soğutma cihazları yoktu eskiden... Serçe kuşunun, kanarya kuşunun veya muhabbet kuşunun kafesin içinde çırpındığı gibi hacılar çırpınırdı. Sıcak, çare yok, ter akardı. Yani, sizin farkında olmadığınız çok nimetler var bu işin içinde...

Siz yumuşaktan sertliğe doğru gidiyorsunuz. Allah hep yumuşaklık, hep lütuf, hep ikram, hep in'am içinde, nîmet içinde yüzdürsün sizi ama; aslında hac biraz daha sıkıntılı bir ibâdetdir, bunu da bilin!

Hac çok sıkıntılı bir ibadettir. Hattâ cihad gibidir. Bir insan hac yapmışsa, cihada gitmesi efdal... Ama hac yapmamış bir insanın, önce

hac yapması efdal... Çünkü, bu da cihad gibidir.

Eskiden, şu bizim geldiğimiz yoldan buraya gelenler, üç ayda gelirlerdi buraya... Biz üç saatte geldik. Üç ayda gelirlerdi ve yürüyerek gelirlerdi. Zengin olan babayiğitlerin develeri vardı. Onlar develerin üstünde gelirlerdi. Ötekiler yürürdü, kumlara bata çıka gelirdi.

Bazı menziller arasında –ben eski bir tarih kitabında okudum– 18 saat cebrî yürüyüş mecburiyeti vardı. Çünkü çöl, su yok ve eşkıya tehlikesi var... Ancak böyle, muhafızlar nezaretinde 18 saat cebren yürüyecek, karşı kaleye varacak, orada emniyet içinde olacak. Yoksa geceye kaldı mı veya tehlikeye kaldı mı, geçemedi mi; orada talan olabilirmiş.

On sekiz saat yürümeyi düşünebiliyor musunuz? Burada biz bir namaz kılıyoruz; ben şahsen kızıyorum kendime... Namaz kılıyorum, buraya geliyorum; bakıyorum, dermanım kesilmiş, şuradan şuraya sıcakta gelinceye kadar... On sekiz saat yürürlermiş ve çoğu telef olurmuş hacıların... Çoğu böyle helâk olurmuş hac yollarında...

f. Hac Üç Çeşittir

El-hamdü lillâh işte, buradan şimdi tabii Mekke-i Mükerreme'ye gideceğiz. Burada ihrama girmek lâzım! Çünkü az ileride *Ebyâr-ı Ali* veya *Zü'l-Huleyfe* denilen bir yer vardır. Oradan öteye böyle dikişli elbiseyle filân geçilmez, mukaddes arazi başlıyor. Hac için ihrama girme arazisi başlıyor. Buradan ihrama gireceğiz.

Muhterem kardeşlerim! Üç çeşit hac yapılabilir. Bilenlere tekrar olur; bilmeyenlere de şöyle mühim olan noktalarını, hatırıma geldikçe hatırlatmaya çalışayım:

1. *Hacc-ı ifrad* yapılabilir. *Hacc-ı ifrad* demek, tek başına hac demek, sadece hac yapmak demek...

2. *Hacc-ı temettû*, umreli hac demektir. Ama, umreyi yapacak, ihramdan çıkacak, serbest olacak... Temettû edecek, nimetlenecek, meta'lanacak, rahatlayacak, keyfine bakacak. Ondan sonra, tekrar hac için Mekke'de ihrama girecek. Buna *hacc-ı temettû* denir. Bunun içinde hem umre var, hem hac yapılmış olacak. Umre + hac demek...

3. Bir de *hacc-ı kıran* var... *Kıran*, kırmak kelimesiyle ilgili değil; karîn olmak, yakın olmak demek... Hacla umre yapışık, beraberdir. Yâni bir ihrama girdi mi, umreyi de yapacak, haccı da yapacak, öyle çıkacak demektir.

Bu en zor, yapılması en meşakkatli olanıdır. Çünkü, hacc-ı kıran yapacak kimse, Medine-i Münevvere'den Mekke-i Mükerreme'ye gittiği zaman, ilkönce gidecek bir kudüm tavafı yapacak. Ondan sonra umresinin tavafını yapacak, sa'y yapacak. İki defa...

Orası çok izdihamlıdır. Burada gördüğünüz kalabalık, bitmiş olan kalabalıktır. Döküntü kalabalık... Yâni, asıl kalabalık gitmiş, siz burada rahatsınız. Öbür tarafa gittiğiniz zaman, omuz omuza, izdihamlı, sıkışık bir yere gideceksiniz. Biz, elimizden geldiği kadar, sizin

sıkışık olmayan zamanlarda, rahat bir şekilde ibadet yapmanıza gayret edeceğiz. Hoca efendilere o vakitleri buldurmağa çalışacağız.

Evvelki seneler, ben geldim baktım bizim binâya; hacı efendiler keyifli keyifli aşağı iniyorlar. Böyle öğleden sonra, ikindiye yakın...

“—Hayrola! Allah selâmet versin, siz böyle ne tarafa gidiyorsunuz?” dedim.

“—Hocam, biz şeytan taşlamaya gidiyoruz.” dediler. Dedim ki:

“—Eğer şeytan taşlamanın en meşakkatli, en zor, en tehlikeli zamanı ne zaman diye sorsalardı, işte bu zamandı. Bundan daha zor zamanı yoktur. Şimdi iki gün (bayramın 2. ve 3. günleri) şeytan taşlayıp da, Mina’dan ayrılmak isteyenler vardır. *Nefîr-i âm* denilen müsaade vardır. İsterse, birinci günden sonra bayramın öteki iki gününde de taşlayıp ayrılabilir. İsteyen sonuncu gününe de kalabilir. Şimdi o atıp da ayrılmak isteyenlerle, vazifesini normal olarak yapmak isteyenlerin, hepsinin birden acele edip de şeytan taşladıkları zamandır. Kim söyledi size, bu vakitte şeytan taşlamayı? Şeytan taşlamanın geniş bir zamanı var; niye bu zamanda gidiyorsunuz? Arasaydınız, bu kadar zor zamanı bulamazdınız. Niye en zor zamanı seçtiniz?” dedim ben...

“—Efendim, bize böyle söylediler. Otobüsler de aşağıda hazır... Hocalarımız da hazır... Taşlayacağız.” dediler. Ben:

“—Başka bir münâsib zamanda yapsanız, iyi olur.” dedim.

Gitmişler, hocalarına söylemişler. Allah râzı olsun, daha geniş bir zamana bırakmışlar. Sonra haber geldi; orada bilmem kaç kişi ezilmiş, ölmüş. Orada şeytan taşlamağa çalışan başka hacı kardeşlerimiz, bunların gitmek isteyip de gitmedikleri zamanda bilmem kaç tane ezilen, vefat eden var diye söylediler.

Yâni yapılacak vazifelerin zor zamanları var, kolay zamanları var. Allah kolayları versin... Ne diyoruz:

اللَّهُمَّ إِنِّي أُرِيدُ الْحَجَّ فَيَسِّرْهُ لِي وَتَقَبَّلْهُ مِنِّي

(Allâhümme innî ürîdü'l-hacce, feyessirhu lî, ve tekabbelhu minnî) “Yâ Rabbî, ben hac yapmak istiyorum, bunu bana kolaylaştır ve bunu benden kabul eyle!” veya:

اللَّهُمَّ إِنِّي أُرِيدُ الْعُمْرَةَ فَيَسِّرْهَا لِي وَتَقَبَّلْهَا مِنِّي

(Allâhümme innî ürîdü'l-umrete feyessirhâ lî, ve tekabbelhâ minnî) “Yâ Rabbî, ben umre yapmak istiyorum, bunu bana kolaylaştır ve bunu benden kabul eyle!”

Allah'ın kolaylaştırması çok önemli... Kolayca yapmaya muvaffak eylesin Allah-u Teâlâ Hazretleri...

Şimdi benim âcizâne düşünceme göre, en kolayı temettû haccı yapmaktır. Temettû haccı yapacak olan bir kimse ne yapar?

Gidince oraya, önce umre yapacak. Önce gider, umresinin tavafını yapar. Umre bir tavaf, bir

sa'ydir; ondan sonra, tıraş olmaktır.

Tavaf yaparken Kâbe sıkışık olacak, izdihamlı olacak. Biz en sakin zamanını bulmaya çalışacağız. Ama yine izdihamlı, kalabalık, hanımıyla beyiyle bir buçuk milyon insan toplanmış olacak. Hepsi o mübarek beytin etrafında ibâdet ediyor.

Umresinin tavafını yaptıktan sonra, sa'yini yapar; Safâ ile Merve arasında gidişini gelişini yapar. Tıraşını olur, ihramdan çıkar. Serbest hale gelir, Mekke'nin ahalisi haline gelir; umre biter.

Ondan sonra da Zilhicce'nin sekizinci günü *Yevm-i Terviye* olacak, Minâ'ya çıkma günü olacak. O gün gusül abdestini alırsınız, yeniden ihrama girersiniz; Minâ'ya çıkarsınız veya Arafat'a gidersiniz. Bazı gruplar öyle yapıyor, Minâ'ya uğramadan Arafat'a gidiyorlar.

Zilhicce'nin dokuzuncu günü, *Arafe* günü, Arafat'ta vakfe günüdür. Arafat'ta vakfe haccın farzıdır. Vakfede bulunmayanın haccı olmaz; mutlaka orada bulunulacak!

Asıl bulunma zamanı öğleden, akşam güneş batıncaya kadar ki zamandır. Ama, gece sonuna kadar devam eder. Yâni, yapamayan bir insan, akşamdan sonra gitse de yine olur.

Akşam ezanı okunmazdan önce de, Arafat terk edilmez. Terk edilirse cezâlı duruma düşer insan; kurban kesmek zorunda kalır.

Eğer *hacc-ı kıran* yapmak istiyorsa bir insan, gidince kudüm tavafı yapacak, sa'yini yapacak.

Ondan sonra, umresinin tavafını yapacak, sa'yini yapacak. Veya kudüm tavafından sonra, umresinin tavafını yapacak. İki defa o izdihamı yaşayacak. Ondan sonra tabii, ihramda kalacak.

Hacc-ı kıranda hacı hata işlediği zaman, cezâlar katmerli olur, iki misli olur. Şimdi ara kısa olduğu için, hacca yakın olduğundan, kıran haccı da kolay olur, hepsi kolay olur.

Hac yapanlardan temettû ve kıran haccı yapanların kurban kesmesi gerekir. Hacc-ı ifrad yapanların kurban kesme mecburiyeti yoktur.

Allah-u Teâlâ Hazretleri, makbul hac ve umre yapıp, memleketimize sâlimen, sevaplar kazanmış olarak, gânimen, nîmetlere ermiş olarak, günahlardan arınmış bir kul olarak varmayı cümlemize nasîb eylesin...

g. Mebrur Bir Haccın Karşılığı

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁵

⁵ Buhârî, *Sahîh*, c.II, s.629, no:1683; Müslim, *Sahîh*, c.VII, s.71, no:2403; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.272, no:933; Neseî, *Sünen*, c.V, s.115, no:2629; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.964, no:2888; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.346, no:767; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.246, no:7348; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.131, no:2513; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IX, s.9, no:3696; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.278, no:905; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XII, s.11, no:6657; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.V, s.4, no:8799; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.120, no:12639; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.471, no:4091; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.343, no:8506; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.322, no:3608; Begavî, *Şerhü'sSünneh*, c.III, s.317; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.477, no:8956; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.439, no:1002; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.318, no:2425; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.I, s.132, no:399; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IX, s.61; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'dDuafâ*, c.VI, s.223; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIII, s.384; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.124; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.309, no:630; Deylemî,

الْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةُ

(خ.م.ت.ن.ه.حم.عن أبي هريرة؛ حم.طس.هب.عن جابر)

(*El-haccü'l-mebrûru leyse lehû cezâün ille'l-cenneh*) “Makbul ve mebrûr bir hac yapıldı mı, bunun mükâfatı cennetten başka bir şey değildir.” Mutlaka cennetlik olur insan... Bütün mesele, mebrûr bir hac yapabilmek...

Mebrûr hac nedir? Mebrûr bir hac; içinde füsuk, refes, cidal olmayan; şöyle âdâbına uygun, takvâ ile yapılan hacdır. Kavga etti mi insan, gürültü etti mi; mebrûr bir hac olmaz.

Bazı hacıları duyuyoruz:

“—Yâhu ne biçim haldir bu böyle? Allah Allah!”
Kavga, gürültü...

“—Ayağıma bastın da... Yer verdin de, vermedin de... Sıkıştırdın da, sıkıştırmadın da...”

Yâhu, bırak sıkıştırırsın, bırak ezsın! Burası başkasının kusuruna bakılacak yer değil! Burada Allah'ın rızasına bakacaksınız! Ayağına basılması, basılmaması önemli değil... Sıkış! Hattâ, yerini ver ona! Yeter ki Allah sevsin, Allah'ın rızasını kazan; mühim olan o... Şimdi burada artık, “Benim yerimi daralttın, beni üzdün, beni it-

Müsnedü'l-Firdevs, c.II, s.147, no:2753; Ebû Hüreyre RA'dan. Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.325, no:14522; Taberânî, *Mu'cemü'lEvsat*, c.VIII, s.203, no:8405; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.480, no:4119; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.135; Ukaylî, *Duafâ*, c.I, s.141, no:173; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.4, no:11785, 11834, 12293-12295; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XII, s.164, no:11687, 11688 ve c.XIV, s.369, no:14515; RE. 201/8.

tin... Şöyleydi, böyleydi... Bana haksızlık yaptın!” demenin zamanı değildir.

Nazar eyle itürü, Bazar eyle götürü, Yaradılanı hoş gör, Yaradan’dan ötürü!

zamanıdır, yeridir burası... Kusura bakma, kusur görme yeri değildir. Allah bizi görüyor. Biz Allah’ın misafiriyiz. Allah’ın rızasını kazanmak için gözümüzü dört açma yeridir burası... Zamanımızı boş geçirmeyeceğiz, ibâdetle geçireceğiz.

Bir şeyi yarım bıraktım, bir söze başladım, yarım kaldı; onu söyleyeyim:

Burada namaz, başka yerdeki namazdan bin misli fazla... Mekke-i Mükerreme’de bir namaz, başka yerde kılınan namazdan yüz bin misli sevap... Kudüs’te kılınan namaz, başka yerde kılınan namazdan beş yüz misli sevap... Camide cemaatle kılınan namaz, evde kılınan namazdan yirmi yedi kat daha sevap... Şehir mescidinde kılınan namaz, köy mescidinde kılınan namazdan daha fazla sevaplı; elli misli sevap... Bunu da bir hadis-i şerifte okudum; güldüm, tebessüm ettim. Bakın, Allah birlik ve beraberliğe, cemaatin büyük olmasına ne kadar ehemmiyet veriyor! Köy camisindeki namazla, şehir camisindeki namazın farkı var, muhterem kardeşlerim! Cuma namazı kılınan büyük yerdeki namazın sevabı, elli misli; köydeki veya mahalledeki küçük mescidin sevabı biraz daha az, yirmi yedi misli... Yâni, yarısı kadar aşağı yukarı... Yirmi beş veya yirmi yedi rivâyeti

vardır. Amma hadis-i şerifte bildiriliyor ki:⁶

نَفَقَتُكَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِسَبْعِمِائَةٍ

(*Nafakatüke fî sebîli'llâh, bi-seb'imietin*)
“Allah yolunda infak, yâni para vermek; cihada para vermek, hacca para vermek, umreye masraf etmek yedi yüz misli...” Bu Allah yolu ya! Biz niye geldik buraya, niye bu sıkıntıları çekiyoruz? Bakın, *air condition* da çalışıyor ama, sucuk gibi terliyiz. Şimdi yedi yüz misli, Allah yolunda verilenin karşılığı... Cihad Allah yoludur, hac Allah yoludur, umre Allah yoludur. Tamam, bunlara verilen yedi yüz mislidir. Yâni, burada yaptığınız hayırları sakınmayın! Hocamız demiş ki:

“—Bundan sonra bizim ihvanımız hacca gelmesin! —Vefat etmeden önce böyle bir sözü var.— Ya da, bir tomar parayı alsın eline, öyle gelsin!”

Yâni, babayiğit olsun, cömert olsun! Çünkü fîsebîllahtır. Buradaki harcadığın mîzanına konuluyor, sevâbı çok yâni... Şimdi bu yedi yüz misli... Yedi yüz bir hayli fazla... Evde kıldığın

⁶Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.195, no:1690, 1700; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.31, no:227; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.171, no:18348; Ebû Ubeyde ibni'l-Cerrah RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.321, no:18920; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.31, no:4268; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.33, no:4395; Hureym ibn-i Fâtik el-Esdî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.265, no:865; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.306, no:10632 ve c.XV, s.874, no:43474, 43553.

namazdan, camide kıldığın namaz yirmi yedi kat sevaplı... Büyük camide kıldığın elli misli... Kudüs'te kıldığın beş yüz misli... Medine'de kıldığın bin misli... Mekke-i Mükerrerme'de kıldığın yüz bin misli... Peygamber Efendimiz SAS, Allah'ın elçisi, Allah'ın rasûlü, Allah'ın bildirdiği her şeyi bilen peygamberi diyor ki:⁷

ذِكْرُ اللَّهِ تَعَالَى أَفْضَلُ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ النَّفَقَةِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِمِائَةِ دَرَجَةٍ

(*Zikru'llahi teâlâ efdalü inda'llâhi mine'n-nafakati fî sebîli'llâhi bi-mietî derecetin*)
“Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni zikretmek, fî sebîli'llâh masraf yapmaktan, Allah yolunda cihada para sarf etmekten yüz kat daha sevaplıdır.”

Demek ki *Allah*, *Allah* demek, Allah yolunda infak etmekten bile yüz kat fazla... Yâni yedi yüzün yüz katı, yetmiş bin misli sevap... Anlatabildim mi? *Allah* demek, *Lâ ilâhe illa'llah* demek; bunun sevabı yetmiş bin...

Bakın, burada bir namaz kılmak, bin misli sevap olduğuna göre, *Allah* demek, *Lâ ilâhe illa'llah* demek de yetmiş bin sevap olduğuna göre, —şimdi ben bunu hadiste görmedim ama, kendi kendime düşünüyorum— zikir de bin misli sevaplı olmaz mı? Allahu a'lem olur. O zaman yetmiş binin bin misli ne kadar olur? Yetmiş

⁷ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.440, no:15685; Muaz ibn-i Enes elCühenî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.431, no:1861.

milyon oluyor.

Bakın, rakamları yazın aklınıza; zamanınızı boş geçirmeyin! Çarşıda, “*Kem yâ ahiy hâzâ?*” ile vakit geçirmeyin, çarşılarda vakit öldürmeyin! Bir defa *Allah* dedi mi insan, yetmiş milyon sevap alıyor.

Bir hadis-i şerifte de buyuruyor ki Peygamber Efendimiz: “İçinden gizlice *Allah* demek, kalbinden *Allah* demek, dille *Allah* demekten yetmiş kat daha sevaplı... Şimdi bunu çarpın bakalım!

Yâni bu “*Allah, Allah*” demeyi, aşikâre demiyorsunuz da; ağzınız kapalı, içinizden *Allah* diyorsanız; yetmiş milyonun yetmiş katı, dört milyar dokuz yüz milyon sevap ediyor.

“—Ey ahali! Duyduk, duymadık demeyin!” Ben şimdi dellal oldum, ilân ediyorum:

“—Duyduk, duymadık demeyin! Burada bir insan içinden, kimse duymadan bir kere *Allah* dese, dört milyar dokuz yüz milyon sevap alıyor!”

Haydi ne yaparsanız yapın! Buyur, çarşıda gez... Buyur, tesbih fiyatını sor... Buyur, oyuncak fiyatını sor... Buyur, gömlek fiyatını sor... Buyur, uyu... İstersen çarşıda gez, istersen dükkânda dolaş... İstersen kahve iç, istersen çay iç... İstersen mescidde hatim indir, istersen *Allah* de... Ne istersen yap amma, şu seyahatin kıymetini bil muhterem kardeşim!

Bu fırsat başkasının eline geçmemiş, senin eline geçmiş! Sen bir ganîmet yakalamışsın. *Allah*’ın rahmeti burada coşuyor, coşuyor... Rahmet

deryası taşıyor. Allah'ın rahmetinden nasibini eksik almamağa gayret et!

Allah de, Lâ ilâhe ila'llah de! Aşikâre söylersen, âşikâre söyle... Kalbinden söylersen, kalbinden söyle... Birisi yetmiş milyon sevaplı, birisi dört milyar dokuz yüz milyon sevaplı... O da sevap, bu da sevap... Çoğunu istiyorsan çoğunu, orta hallisini istiyorsan orta hallisini yap; ama, gâfil vakit geçirme! Hele sevap kazanmak varken, günaha hiç girme!

Burası tenkit yeri değil... Burası sû-i zan yeri değil... Burası kavga yeri değil... Burası harama bakma yeri değil... Burası günahı işleme yeri değil... Burası sevap kazanma yeri! Bu yerin kıymetini bil!

Eğer Mekke-i Mükerreme'ye varırsak, rakam ne olacak? Yüz misli daha fazla olacak! Şimdi dört milyar dokuz yüz milyonun yüz misli ne eder? Dört yüz doksan milyar eder. İnsanın akli başından gidiverecek yâni, rakamları düşünürken...

Onun için, bir insan hac yapar da, umre yapar da, evine giderken nasıl gider; anlayın yâni! Yeter ki Allah akıl versin, şuur versin... Yaptığı ibâdetin kadrini, kıymetini bilenlerden; zamanının ne kadar kıymetli zaman olduğunu bilenlerden eylesin...

Bizi de duada unutmayın! Allah-u Teâlâ Hazretleri ecrinizi sevabınızı çok eylesin... Huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmanızı nasib eylesin... Hem dünyada Kur'an-ı Kerim yolunda, Rasûlullah'ın yolunda yürüyen

has, hâlis müslümanlar olarak yaşayın, Allah'ın sevgili kulu olarak yaşayın; hem de ahirette cennetine, cemâline erip, sevdiği, razı olduğu bir kul olarak iki cihan saadetine mazhar olun... Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlelizden razı olsun...

Bi-hürmet-i esrâr-ısûreti'l-fâtihah!

.....

Ben âcizâne size bunları hatırlatmak istedim. Ama uçakta mikrofon elime geçmedi. Birkaç gün böyle sizinle konuşamadık. İşte şimdi, ancak bunları hatırlatabildim.

Siz bu hadis-i şerifleri duymuşsunuzdur veya duymamışsınızdır. Duymayanlara duyurmuş olduk. Yunus Emre'nin dediği gibi:

Bilmeyen ne bilsin bizi, Bilenlere selâm olsun!

Bilmeyenler bildi; bilenlere de hatırlatmış olduk.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

24. 05. 1993 - Medine

[Bütün HAC VE UMRE sohbetlerine PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü